

Gansters a la República

Res del que passi al Parlament d'Espanya ha de sorprendre'ns. Sota el signe del govern Lerroux, signe preestablert i preparat mentre les esquerres deixaven de fer l'obra que avui farien, no ha de sorprendre's ningú de tot el que passi.

Ens trobem en un pla d'una aparent realitat que és la zona pacificadora dels esperits.

Que els capellans criden perquè volen tornar a sucuar del pressupost de l'Estat laic Això no té importància, hom els pacifica donant-los-hi el que vulguin.

Els militars enyoren les èpoques en les quals feien i desfeien? Doncs per a treure-ls aquesta melangia es posen en els llocs que tenien i se'ls dona la llibertat d'opinar de la manera que vulguin, i si no volen cuidar-se de la professió que tenen que no se'n cuidin.

Que hi ha homes que en gran escala han organitzat "negocis" defraudant l'Estat? Mentre es tracti

de grans partides no té importància. Ja aplicaran la llei al misme que no pot portar pa a la taula i es veu induït a prendre un pa d'una fleca.

Aquestes coses i d'altres que ja s'han fet i aquelles altres que es faran són els principis bàsics del republicanisme històric del "Partido".

Lamentable? Quin dubte hi ha. Però és així.

Avui com avui no ens queda altre camí que treballar per a fer feina positiva, pràctica, l'endemà que la República torni a les mans de les esquerres.

Hi ha un perill. Un perill que afecta a tots els senyors que avui estan en plena eufòria a la República.

Podria donar-se el cas que els procediments de la nova etapa esquerrana fossin un bon tros més expeditius que els emprats en la primera vegada. I el poble ja ho reclama.

Comentaris curts

"La Veu" està fent una campanya contra el servei d'Ordre públic.

Cal posar en entredit la nostra autonomia.

"El Comissari General d'Ordre públic, senyor Tomàs Ramon Amat —diu "La Veu"—, és un home de partit i no té altre títol que aquest per a exercir el càrrec."

I vol dir que si la Lliga s'apoderares un dia del Poder, nomenaria Comissari General d'Ordre públic a una persona que no fos absolutament de la seva confiança?

Permeteu que ho dubtem.

Seria una ingenuïtat impròpia de la cèlebre "política de realitats" de la Lliga.

I consti que hem dit "home de confiança" i no afiliat a la Lliga, perquè ja sabem que la Lliga ha disposat sempre d'aquesta fauna tan extraordinària i antediluviana que s'anomena "homes neutrals".

Es una de les "habilitats" que hem de reconèixer només posseïx la Lliga.

Martínez Barrio, l'actual ministre de la Guerra, ha pronunciat el seu tan anunciat discurs.

Ha estat, és clar, un discurs de circumstàncies.

Referint-se a l'excitació que es nota en el camp socialista, ha dit que, en cas de que aquests apellesin a la violència, "no hi podria haver ni tolerància ni compassió".

Naturalment! Què dirien els agraris i els de la Ceda i àdhuc els feixistes?

No es poden donar coses que ja corresponen, de dret i de fet, a uns altres.

En el supòsit de què els socialistes les acceptessin.

Que tenim els nostres dubtes.

"Mendieta formarà un Govern d'àmplia concentració i tal vegada la seva gestió acabarà amb aquest estat anàrquic en què viu, des de fa temps, el poble cubà."

Això ho escriu "La Veu".

Pobre poble cubà! Sabem que vol dir en boca dels lligaires acabar amb un estat anàrquic.

Especulacions a grans xifres

Des de dos mesos ençà, els articles de consum major vénen sofrint una lenta però contínua alça en els seus preus en tots els mercats nacionals.

Això succeeix, de manera especial, amb el sucre, els olis d'oliva, les patates i les pastes per a sopa.

Per molt que expremi el magí el comprador ingenu, jamai topa amb la causa eficient d'aquesta manifestació del mercat que tant el mortifica i el fereix, i, resignat a un fatalisme econòmic, suporta els augments en els articles a adquirir, sense procurar-se una reacció saludable que les contrapesi i esterilitzi.

Però, si en lloc de seguir aquestes normes, el comprador ingenu parés esment en els fets que l'alcaïcen i envolten, prompte veuria que les causes de la carestia creixent que sofreixen els principals productes que consumeix estan solament en l'oblíqua voluntat d'uns quants magnats de l'alt comerç i de la gran indústria, que sap aprofitar-se de situacions polítiques i socials per a satisfer, en part, la seva insaciable embriaguesa d'or a costa del pacientíssim consumidor, que es depaupera de manera visible.

Podria apreciar el comprador ingenu que el monopoli del sucre eleva el preu del vagó d'aquest producte—els 10.000 quilos—en 100 pessetes setmanals, sense que existeixi cap causa moral ni econòmica que ho determini; puix la campanya de recollecció començà amb absoluta normalitat, que no s'ha interromput, amb un preu de venda en fàbrica de 1'52 pessetes kilo, i avui el dona a 1'59, i demà, o millor cada setmana, anirà pujant el seu preu en les mateixes gradacions; tenint en poc temps l'alimentici producte a dos pessetes kilo en lloc d'origen, lenta, però segurament augmentat.

Si no trobem fet econòmic ni moral que justifiqui aquests augments, no podem dir el mateix respecte que no existeixin fets polítics que afavoreixin aquests augments artificiosos.

Els remolatxers poseeixen el seu diputat. Els Consells d'administració de diverses fàbriques de sucre tenen conselles que han assolit

la investidura també de pares de la pàtria. I aquí desapareix la incògnita.

Existeix també un fet molt remarcable. No s'assegurà pels fabricants de sucre en aquesta collita la sembra i recollecció de determinada quantitat de remolatxa sucra com es fa en altres ocasions. Així es produiria escassetat en la fabricació del sucre i es donaria altre marge més d'elevació al voluntari i polític.

I a més, es mantenen vigents uns aranzels prohibitius per als sucres estrangers, la concurrència dels quals, davant racionals facilitats duaneres, hauria d'abaritar el producte nacional i afavorir al consumidor, si bé els dividendes de les Sucreres no serien tan crescuts ni les seves accions tan sollicitades en els mercats bursatils, en contrast amb els camperols que cultiven la remolatxa, que no guanyen per a malviure del seu laboreig.

Ací, teniu, doncs, breument explicat el per què del cas de què el vostre diner cada dia tingui menor potència adquisitiva d'articles vitals, pel que al sucre es refereix. Un altre dia, si ens vaga, explicarem la "tècnica" de l'alça d'altres aliments, encarits, per a bé de la nostra arxiburgèsia acaparadora, en forma hiperbòlica.

No pretenem amb això, per altra banda, que el Govern actual—en el qual tanta i tan òptima representació tenen el plutòcrata i el terratinent—posi remei al mal apuntat; però sí volem que els ciutadans s'aprestin a conèixer les causes d'aquest i aportar, pel seu compte, els mitjans eficaços per a corregir-lo; tot amb la decisió i energia que el cas requereix. Puix que la causa del poble és sempre santa, i fer-la prevaldre obligació ineludible dels homes de bona voluntat, per damunt de l'interès basat de l'usurer i per damunt de l'abjecció del polític servil, que tanta responsabilitat tenen de la secular "famínia" del poble espanyol.

R. M. P.

CIUTADA: CAL QUE PRESTIS
EL TEU AJUT A "FOMENT",
DIARI D'ESQUERRA.

TALCORNOSA

PERFUMAT A LA ROSA

Contra les irritacions de la pell dels infants i de les dames

LABORATORI ORNOSA - REUS

Fustes Abelló

Pi i Margall, 4

REUS

Magatzems LA FLECA

PERFUMERIA : : BISUTERIA

QUINCALLA : : JUGUETS

DIPOSIT A. G. P.

PAPERS DE TOTES CLASSES I MANIPULATS

CARRER ALEUS, 1 - TELÈFON 566

REUS

Si voleu defensar els vostres interessos
recordeu-vos de

Manuel Palmada

Raval alt Jesús, 35.-Telèfon 86

quan tingueu necessitat de Màquines
per a escriure o quelcom que a elles
es refereixi

Banc Urquijo Català

AGENCIA DE REUS

Negociem els cupons de
venciment corrent
el líquid dels quals ens sigui
conegut.

OPERACIONS DE BORSA
DESCOMpte DE CUPONS
DIPOSIT DE VALORS

Banc Urquijo Català

Tintoreria "La Ràpida"

Senyora: La higiene li recomana
aquesta casa que li entregará els
encàrrecs al dia. Dols en 4 hores
Carrer Jesús, 19. - Tel. 486-X

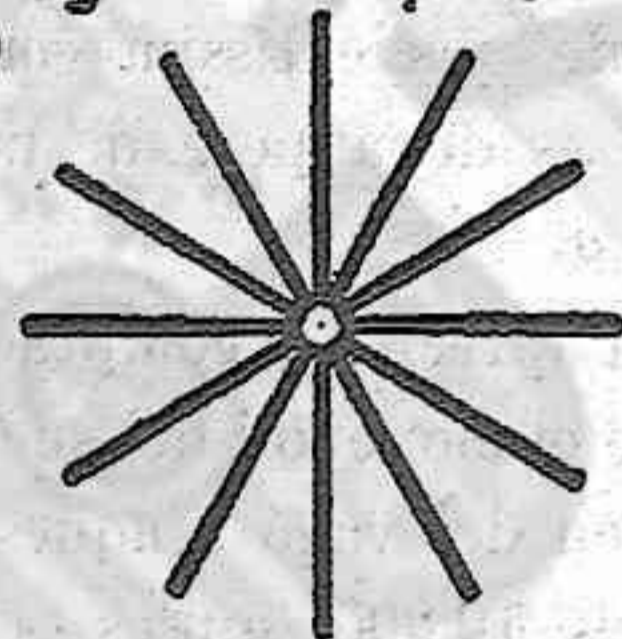
J. Sentís i Nogués

ADVOCAT

Despatx: Carrer Llovera, 19 en-
tresol. Telèfon 46 B.

JA PROTEGIU "FOMENT"?

*Te mal de cap?
Provi en cada ull per se-
parat quines son les ratlles
mes negres d'aquesta es-
trella*

*si en veu unes de mes ne-
gres que les altres, vosté
te astigmatisme. Fàcis gra-
duar la vista i amb unes
bones ulleres evitará el
mal de cap.*

Visitin's

SALAS optic

Antiga "CRUZ ROJA"
Monterols 3

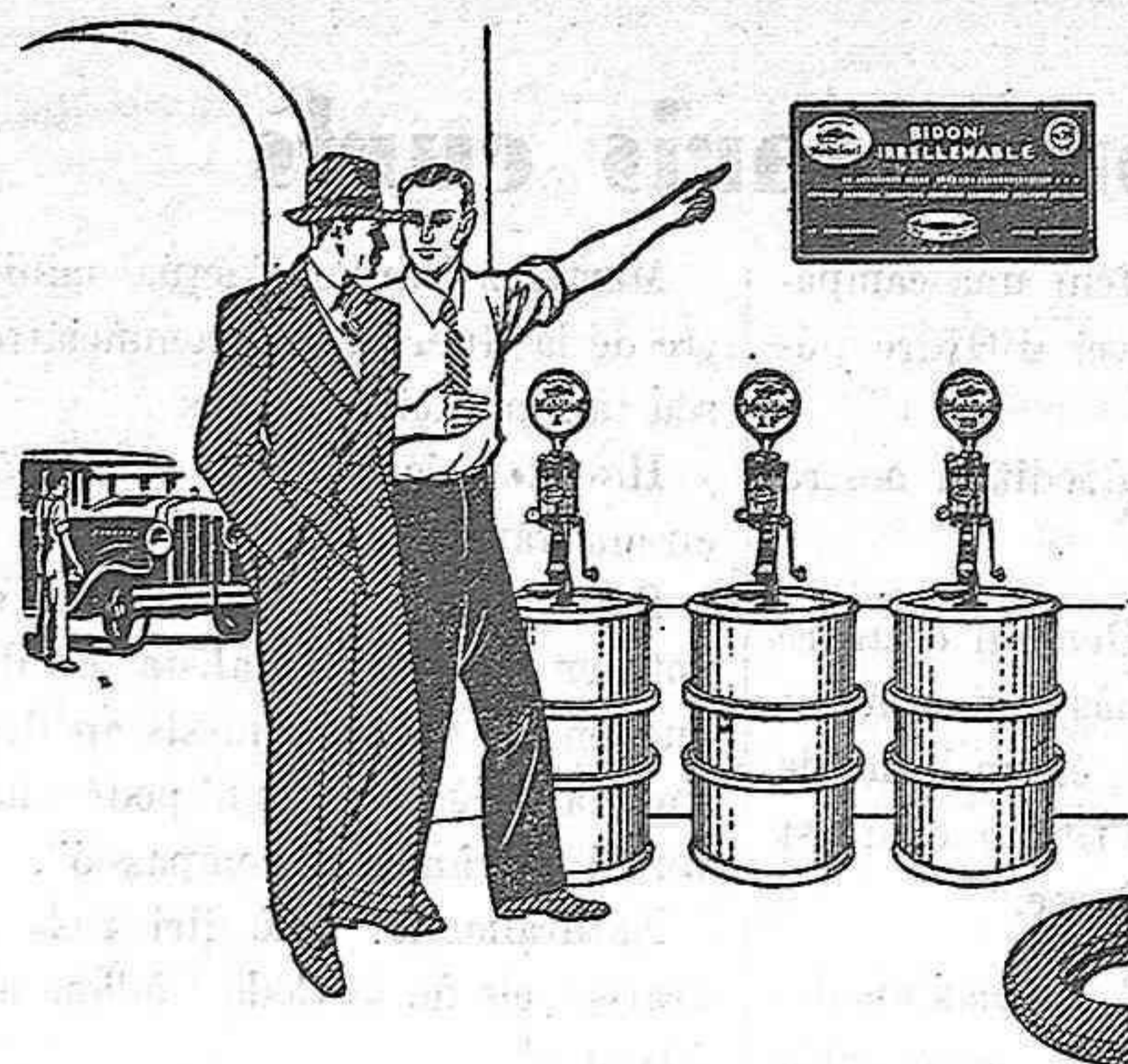
Sucre de Maduixes
PURGANT IDEAL

Josep Andreu Abelló

ADVOCAT

dels Col·legis de Reus i de Tar-
ragona.
Telèfon 63 B.

Estadi: Sant Joan, 7, entresol.
REUS

Preu:

4.75

Pessetes

Litre

Fixeu-vos en aquesta garantia:

"La VACUUM OIL COMPANY, S. A. E., garanteix
el contingut d'aquests bidons mentre el precinte estigui intacte."

MOBILOIL LLEGITIM DEGUDAMENT PRECINTAT

Porteu vostres envasos per omplir-los de nou amb
l'acreditat Mobiloil, al preu inversemblant de
PTES. 4'75 el litre

Distribuïdor:

AUTO-RECANVIS

Carrer Gaudí, 19 - Telèfon 202 R

REUS

M E R C A T

SALO KURSAAL - Tel. 157 R

Local de les màximes comoditats

EXTRAORDINARI PROGRAMA PER AVUI DIMECRES NIT

AVELLANES I AMETLLES

Avellana negreta a 70 pesetes el sac de 58'400 k.
 Avellana comuna a 60 pesetes els 58'400 k.
 Avellana gra 1.ª a 114 pesetes el quintà de 41'600 k.
 Ametlla mollar, a 77.
 Ametlla gra esperança 1.º a 29 i mig duros quintà de 41'600 k.
 Ametlla gra esperança 2.^a a 27 i mig duros quintà de 41'600 k.
 Ametlla gra llarguet tipo sobre 14, 35 duros quintà de 41'600 k.
 Ametlla gra llarguet, classe propietaris, segons tamanys, a 30 i a 31 duros quintà de 41'500 k.
 Ametlla gra llarguet, tipo mitjà a 28 1/2 duros quintà de 41'500 k.
 Ametlla gra llarguet, tipo petit 29 duros quintà de 41'600 k.
 Ametlla gra comú a 26 1/2 duros quintà de 41'600 k.
 Ametlla gra marcó, tipe 72/74, a 34 duros, preus nominals, quintà de 41'600 k.
 Ametlla gra marcó, classe propietari segons tamanys, a 34 duros, preus nominals, de 41'600 k.
 Pinyons catalans a 375 pessetes els 100 k. s/v. procedència.
 Pinyons castellans a 375 pessetes els 100 k. s/v. procedència.

OLIS

Camp 1.ª, els 15 kg. a ptes. de 26-27
 Camp 2.ª, els 15 kg. a ptes. de 23-24
 Urgell, els 15 kg. a ptes. de 24-25
 Segarra, els 15 kg. a ptes. de 21-22
 Tortosa, els 15 kg. a ptes. de 21-22
 Aragó, els 15 kg. a ptes. de 24-25

VINS

Vi blanc camp	rales	7'—
" negre camp	"	9'—
" blanc Conca i Urgell	"	7'—
" rosat Conca i Urgell	"	7'25
" negre Conca i Urgell	"	7'50
" negre Prierat sec	"	11'50
" negre Prierat amestelat	"	12'50
" blanc Ribera Ebre	"	8'—
" negre Ribera Ebre	"	9'—
" blanc Mancha	"	—
Mistela blanca nova	"	13'—
" negra nova	"	14'—
Moscateu nou València	"	19'—
Most blanc ensofrat	"	8'—
" negre ensofrat	"	—
Vi negre nou de Benicarló	"	12'—

Preus per grau i carga de 121'6 litres franco Reus.

Alcohol Industrial 96/97°	254'—
" Refinat vnic 96/97°	240'—
" Destil·lat 95/96°	230'—

Preus per hectòlitre franco Reus.

LA BORSA

Cotització de la Borsa de Barcelona a les 4 de la tarda d'ahir

Dades facilitades pel Banc de Reus

MONEDA ESTRANGERA

LONDRES	38'30
PARIS	47'85 95
NOVA YORK	7'61-63
ROMA	64 64-20
BERLIN	2'89-90
BERNA	236-75
BRUXEL·LES	170-25
BUENOS AIRES	2'50

Jaume Roig i Padró

MEDICINA GENERAL I DE LA INFÀNCIA

Visita de 4 a 6.

Major, 3, pral. — Telèfon 339.

Automobilistes!

El preguntar preus no obliga a cap compromís de compra. Visiteu-nos.

AUTO-RECANVIS

Carrer Gaudí, 19 - Tel. 202 R. REUS

PREMSA

Ha quedat oberta al públic, per a premsar olives de particulars, la PREMSA HIDRAULICA instal·lada a la casa núm. 1 del carrer de Sant Pau.

Entre casados

Comèdia divertidíssima de Adolphe Menjou.

Estrena de la comèdia picarresca

Elixir de Amor

pel cèlebre cançonetista francès Georgius.

Filigrana cinematogràfica en gràcia i intenció.

—Dijous, dia 25:

Al despertar

per Ramon Novarro i Helen Chandler.

Noticiari

Assemblea d'Exportadors de Productes de la Terra

El dijous vinent tindrà lloc a Barcelona una grandiosa assemblea del B. E. N. (Bloc Exportació Nacional) per tal de tractar dels diferents problemes que té plantejats actualment el comerç d'exportació, i molt principalment el que fa referència a les relacions comercials amb l'Argentina i les altres repúbliques americanes.

Davant la passivitat del Govern, i l'accentuada desvalorització dels productes agrícoles, els exportadors es proposen emprendre una intensa campanya per tal d'intentar obtenir una més ràpida solució en els problemes d'intercanvi.

Aquesta Assemblea és una continuació de la que va tenir lloc a Sevilla, i entre altres hi assistirà el Secretari de la Federació d'Olis d'Olivea senyor Cachot, i el president de la Cambra de Comerç de Madrid, senyor Salgado.

De la nostra ciutat hi assistirà una nombrosa representació dels exportadors.

Per ésser d'interès vital per a la nostra ciutat els temes que s'han de discutir és indubtable que la nostra Cambra de Comerç, com sempre ha fet, hi prendrà una part molt activa.

*** Els guarda termes foragitaren una caravana de gitanos que havia acampat a l'Estació del tramvia de Salou, composta de 14 persones, 4 cavalleries i 3 carros.

*** A l'Escorxador públic ahir s'hi sacrificaren 20 moltons amb un pes total de 310'600 quilos, 3 anyells amb 36'400, 5 vedelles amb 840'800, 12 letons i bestiar cabrum amb 37 i 8 pores amb 609.

*** El senyor Azcàrate ha dimisit el càrrec de president de la Comissió Mixta de traspessos a la Generalitat i ha estat substituït pel senyor Puig d'Asprer.

Farmàcia del Dr. Pinyed Lloberas Oberta tota la nit

*** El Ministeri d'Agricultura ha prorrogat fins el dia 31 de l'actual, el plaç per a les declaracions jurades d'existència de blat.

*** La "Gaceta" publica una ordre d'Instrucció, disposant que es creïn en tots els Internats dependents dels Instituts de Segona Ensenyança, dos per cent de les places gratuïtes per a alumnes pobres que resideixin en localitats on no hi hagi centres d'aquesta classe.

PUBLICACIONS CRISOL

Per aquesi cupó i cent segells usats espanyols o estrangers, regalem cinc pessetes en llibres.

Apartat 228-TENERIFE

*** A Tortosa, una motocicleta conduïda per Josep Secanelles, seguia darrera un auto a bastant velocitat pel carrer de Cervantes. En parar l'automòbil el conductor de la moto desvià la direcció cap a la vorera i es fracturà la cama dreta. Resultà ferit lleument Enric Roig, el qual passava en aquell moment.

ARROSSOS NOUS

Manlloc zero	PTES.	47'—
" zero superior		48'—
" long horet		49'—
" flor		50'—
" ideal		51'—
" matizats corrent		53'—
" matizats superier		55'—
" extra		54'—
Bombeta		75'—
Bomba pur		95'—
" extra		110'—
Arroç en brut		35'—

Preus per 100 kg. s/v. origen.

CEREALS, FARINES I DESPULLES

Farines de força	100 k.	PTES.	74 56
" mitja força	" "		70'50
Farineta	60 "		26'—
Tercerilla	60 "		21'—
Faba	35 "		12 50
Segó	25 "		9'50
Givada	100 "		37'50
Ordi	" "		35'—
Segol	" "		40'—
Faves	" "		44 50
Favons	" "		47'—
Horsec Plata	" "		—
" País	" "		48'—
Gnizes	" "		60'—
Vesses	" "		41'—
Erp	" "		42'—
Garrofes	40 "		—
Blat	" "		9'—
Preus s/v. Reus amb sac comprés.			57'—

*** A Carinyena se celebrarà un concurs entre quatre podadors per a veure en dos dies de treball qui poda més i millor.

*** Al poble de Ribarroja d'Ebre ha caigut una gran nevada, com poques vegades s'havia vist.

També en altres localitats de la Conca de l'Ebre hi ha nevat amb abundor.

Farmàcia Vallverdú, Plaça Castell Oberta tota la nit

*** Han començat les tasques de llicenciament dels soldats presos en el segon cridament del reemplaç de 1932.

*** La indisposició que pateix el mariscal Hindenburg no presenta caràcters de gravetat, però en els cereles polítics comença de regnar certa inquietud, car en un vellet de 86 anys una bronquitis pot ésser greu.

A més, hom fa notar que fins ara s'havia ocultat cuidadosament la indisposició del mariscal.

CLASSES D'ENSENYAMENT DE

Pintura - Dibuix - Escultura
Dibuixos comercials i artístics
Ensenyances a domicili.

A. AGUADE, Raval Sta. Anna, 5

*** Durant l'any precedent les importacions d'olis al Brasil foren de 5.259.849 quilograms d'oli d'oliva, figurant en primer lloc Portugal, en el segon Itàlia, en el tercer Espanya amb 673.727 quilograms.

*** El nombre de models nous de segells emesos a tot el món durant l'any 1933 és de 1.660.

*** Segons les empreses ferroviàries, si en un breu termini no s'alleuja llur situació econòmica, aviat no podran atendre al pagament de les obligacions.

*** La indústria del ciment Portland, durant l'any passat, ha experimentat una sensible minva. A Catalunya s'utilitzà solament el 52 per cent de la capacitat de producció.

Farmàcia Vallverdú, Plaça Castell Oberta tota la nit

*** "El Liberal" diu que no es pot reconèixer la capacitat de Calvo Sotelo sense prèvia amnistia.

*** En l'express Berlin-Belgrad ha explotat un artefacte que ha destruït completament el cotxe on estava col·locat.

Han resultat tres morts i quatre ferits.

Sembla que ha estat un atemptat polític.

TEATRE FORTUNY

Avui dimecres

Nit, a les 10

PRIMERA D'ABONAMENT
Solemníssima presentació de la Companyia Argentina
de Comèdies RIVERA DE ROSAS

Estrena de la comèdia en 3 actes, de Lluís Chiarelli

EL HOMBRE QUE VOLVIÓ A LA VIDA

Luxosa presentació

Ambent modern i elegant

*** Segons el Sunday Referse, el conseller senyor Dollfus pensa adreçar-se a les grans potències, i els exposarà la necessitat que tractin de garantir la independència d'Austria.

*** Ha ingressat, per fi, al partit radical l'alcalde de Madrid, senyor Pere Rico.

*** A Riudoms ha estat denunciat Jaume Alsina Domènech, de 69 anys, per destruir els recs de regatge de la Comunitat de Regants.

*** Ha deixat de publicar-se el setmanari catalanista "El Llamp", de Gandesa.

*** Insereix la "Gaceta" una ordre encaminada a fomentar el desenrotllament de l'"Institut del cultiu del cotó" per a difundir aquesta producció a Espanya.

J. Miquel Parellada

Especialista en malalties
de la infància

Consulta d'11 a 1 matí i de 4 a 6 tarda

Rambla del 14 d'Abril, 9, pral.

TARRAGONA

(al costat del Teatre Tarragona)

*** La "Gaceta" insereix una ordre del Ministeri del Treball, creant a València i amb jurisdicció a les províncies de Castelló i Alacant, un Jurat Mixt menor d'espectacles públics.

*** Amb la preciosa comèdia en tres actes, original de Lluís Chiarelli, "El Hombre que volvió a la vida", avui, nit, es presentarà al nostre Teatre Fortuny, la gran companyia argentina Rivera-De Rosas.

Aquesta companyia ha fet, darrerament, una llarga estada en el Teatre Barcelona, amb èxits continuats, i actualment fa una excel·lent "tournee", pels nostres principals locals, sempre amb el gran succés.

L'abonament a les dues funcions, la d'avui, i la de demà, és força nodrid, i pel que ens assabenta l'empresa, quedarà tancat a les quatre d'avui tarda.

*** Al Saló Kursaal es tornarà a projectar aquesta nit la pel·lícula "Elixir de amor", en la que Georgius hi aboca tota la seva gràcia picaresca, i "Entre casadors", divertidíssima comèdia d'Adolf Menjou.

Com que ambdues són per a fer passar una bona estona, és d'esperar que avui el Saló Kursaal es veurà concorregudíssim.

Farmàcia Vallverdú, Plaça Castell Oberta tota la nit

*** Diuen de Tarragona que el comissari d'Ordre públic, ha manifestat que la data en què deuen repetir-se les eleccions en alguns pobles en els quals foren trencades les urnes, o en altres que deu procedir-se a l'elecció de minories, deu decidir-la la Direcció d'Administració local de la Generalitat.

Quant a Gandesa i Pobla de Montornès, el jutge decidirà si és vàlida o no l'elecció. De no ésser vàlida haurà de repetir-se.

*** La guàrdia civil de Bossós (Lleida), ha detingut als germans Antoni i Joan Aunós, autors de l'intent d'homicidi contra Vicenç Soler, al qual produïren lesions greus.

Llet de vaca del "Mas Abelló" de Reus

A 50 CENTIMS LITRE
es ven a la lleteria d'Anton Savé, Raval de Sant Pere, davant casa Llopis.

*** El jutge d'instrucció de Lleida ha decretat aute de processament i presó contra Josep Vivó, paleta, per considerar-se'l autor de la col·locació d'un petard que fa uns dies esclatà en aquella ciutat.

*** Segons les estadístiques que publiquen els diaris de L'Havana, durant el període revolucionari han mort de mort violenta 1.700 cubans.

*** De la seva llar paterna de Tàrrrega s'ha fet escàpol el menor de 14 anys, Ramon Prats Forn.

Se suposa que s'ha traslladat a Barcelona.

*** A unes coves de la barriada d'Horta (Barcelona), ha estat descobert un dipòsit d'explosius.

*** Ahir continuà la vista de la causa pels successos del 10 d'agost a Sevilla.

Ha declarat l'ex-governador Valera, i ha dit que en el moviment hi estaven complicats molts republicans que en veure'l fracassat, per a dissimular la seva complicitat, demanaren el cap de Sanjurjo.

El processat, fora d'unes astracanades contra el ministre de la Governació d'aquella època, no aporta nous detalls al relat ja conegut dels successos.

*** El dia 11 de març sortirà de Buenos Aires una exposició flotant de productes manufacturats argentins, que visitarà entre altres ports el de Barcelona.

El esports

Boxa

A Lille s'ha celebrat davant gran concurrència l'anunciat matx de boxa, en el qual era posat en joc el títol de campió d'Europa dels pesos mosca, entre el francès Praxile Gyde, actual campió, i l'espanyol Marian Arilla.

El combat ha estat molt espectacular, i al final hom ha declarat match nul.

Atletisme

Santesmares del Nurmi fou el guanyador del Campionat Català de marxa (fons per carretera) Mataró-Barcelona. La prova resultà molt nivellada entre el vencedor, Castelltort i González.

Orència Loyolaberry

PERRUQUERA I MASSAGISTA DE BELLESA

ESPECIALITAT EN PERMANENTS
Es complau en assabentar-li que ha obert un
saló de Perruqueria i Massatge de bellesa
amb tots els útils més moderns

Raval Martí Folguera (abans baix de Jesús), 32, entresol esquerra

REUS

Sobre uns cognoms històrics

Clarís, no pas Clarís

Entre els cognoms històrics de Catalunya més recordats i més sovint esmentats, hi ha els de Fiveller i Clarís. Joan Fiveller, conseller de Barcelona l'any 1416, i Pau Clarís, President de la Generalitat l'any 1640, són dues grans figures de la nostra història, dues glòries populars. La fama i la glòria, però, apareixen molt més justificades, històricament, en el cas de Clarís que en el de Fiveller.

Es dona el fet curiós, encara que no insòlit, que aquests dos cognoms han ofert dubtes sobre llur grafia i llur pronunciació. El cognom del famós canonge és escrit i pronunciat Clarís (mot pla) per uns, i Clarís (mot agut) per uns altres. El cognom del famós conseller és escrit Fiveller per uns, i Fivaller per uns altres. Qui són els que tenen raó?

Nosaltres creiem que cal escriure i dir Clarís, i que és recomanable d'escriure Fiveller. En aquest últim cognom la diferència entre la *a* i la *e*, dins la segona síl·laba, és solament ortogràfica per als catalans del dialecte oriental, i és ensems ortogràfic i fonètic per als catalans del dialecte occidental, els quals fan distinció entre la *a* i la *e* àtones.

En el present article tractarem del cognom Clarís. I deixem per un altre article l'allegació de les raons que ens fan considerar com a més correcta i recomanable la grafia Fiveller.

D'alguns anys ençà no ofereix ja verament dubtes el problema del cognom Clarís. Cal dir i escriure Clarís, no pas Clarís. Els que continuen escrivint i pronunciant Clarís, o són excessivament tossuts, o—cosa més probable—ignoren que aquesta qüestió ja està aclarida d'acord amb allò que nosaltres sostenim.

Hem estat nosaltres personalment els qui, amb ocasió dels nostres estudis històrics, hem pogut aplegar tot un conjunt sobreabundant de proves i raons. L'any 1919 publicàvem un article a "La Publicidad" del vespre, en el qual estudiàvem la qüestió i ens decantàvem per Clarís contra Clarís. Posteriorment, la nostra opinió esdevingué en nosaltres convicció, davant les noves proves i dades que recollírem. I així en un dels apèndixs del nostre treball històric i biogràfic "Pau Clarís", editat l'any 1922 per

l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, reproduïrem el nostre esmentat article amb l'afegit de noves raons.

No repetirem ací les remarques i fets provatoris que hem exposat detalladament en els llocs indicats. Només direm que el cognom Clarís, ben viu encara en el llenguatge popular a Berga (d'on eren originaris els Clarís barcelonins) és pronunciat de sempre, com a mot pla pels berguedans, i que uns versos contemporanis a honor de l'immortal canonge demostren, per raó del ritme, que el gloriós cognom és, efectivament, un mot pla.

Dos il·lustres erudits catalans, Agustí Durant i Santpere i Ferran de Segarra i de Siscar, han examinat també la qüestió i han adquirit la mateixa convicció nostra.

El senyor Duran, en el seu treball "La tomba de Pau Clarís", publicat l'any 1925 a la "Revista de Catalunya", diu, parlant de l'oblit en què havia caigut la memòria de Pau Clarís: "Tal fou l'oblit, que fins fou després el nom del President de l'efímera República catalana, desfigurant-se'n la pronunciació, fent de *Clarís*, *Clarís*, fins que noves recerques pogueren restablir la grafia tradicional del nom patronímic."

I el senyor Segarra, en la nota publicada a l'últim Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans sobre el meu alludit treball històric-biogràfic, escriu: "En Rovira i Virgili ensems fixa, amb proves convincentes, que el cognom Clarís ha d'ésser un nom pla, i no pas agut, com per molts era pronunciat fins ara."

No hi ha, doncs, cap excusa vàlida per a seguir escrivint i pronun-

Macià-Companys

L'Avi és mort, però una muntanya catalana serva les seves despulles i el seu marbre fred serà la taula de l'altar, símbol sublim de les llibertats pàtries.

P. DE R. N. - FOMENT, 29-12-33

La realitat de la vida és tan crua que mantes vegades hom preferiria viure enganyat, respirant un aire d'equivocació i no haver de reconèixer la mentida en què fou embolcallada la seva rastrera actuació

La vida, però, és la mateixa realitat, i tot allò que hom realitzi durant el transcurs d'unes hores viscudes on resten plasmades totes les seves virtuts i, per tant, també totes les seves falles que a manca d'un "judici final" les multituds tenen en compte per a jutjar en definitiva.

Una vida exemplar, virtuosa, no pot forjar-se amb un interès egoista. La vida escriu ella sola la història de l'individu i, per tant, "la virtut i l'honradesa" és cosa ja innata de l'home i per això els homes que de la seva vida n'han fet un postulat d'amor, virtut i honradesa, el poble, el vertader poble, els venera com a símbols sagrats.

El poble és aspre, dur, rígid, però s'ha de reconèixer que l'amor del poble és un amor fidel, etern.

Diumenge passat un home deixava caure damunt la freda tomba d'En Macià una rama de llozer. Tot un poble contemplava silenciosament, amb un respecte de pura religiositat, com dues vides es fusionaven en una, per tal de juramentant Clarís, en lloc de Clarís, com fan encara alguns periòdics i alguns particulars.

A. ROVIRA I VIRGILI
(De "La Humanitat").

tar-se i dir als fills de Catalunya que les nostres llibertats resten segures.

Dues vides es fusionen, l'espiritual del nostre plorat Avi amb la material del nostre volgut i admirat President Companys.

Heu-vos ací, dues figures simbòliques de la nostra terra. L'una reposa a la muntanya de Montjuïc, i com deia jo en el meu article del 29 de proppassat, aquella muntanya esdevé sarcòfag que guardarà el més sagrat de tots els catalans: L'Avi. Montjuïc avui és l'altar de la Pàtria, és allí on tots els catalans acudirem sempre per tal d'encoratjar-nos. La memòria sagrada de l'Avi serà sempre l'ànima de Catalunya.

L'altra figura és la d'En Companys, la del nostre President, aquell home que amarat dels ideals de República i Catalunya, deixava caure damunt la tomba de la plaça de la Fe, uns llozers com a símbol d'una victòria aconseguida enfront de la reacció de la nostra terra, d'aquella reacció que en vida del primer President li abocaren tot el llot d'infàmies per tal d'intentar entelar la formosa història del retrobador de les nostres llibertats.

Potser hauria dit En Companys si la seriositat i solemnitat de l'acte ho hagués permès. Teniu, Avi estimat. Ací us porto unes fulles de llozer, que són símbol d'una victòria i a l'ensems com la senyera arrabassada de l'enemic, d'aquell enemic que no us sapigué respectar en vida i que suara mort, volen falsificar el sentit vertader de la vostra terra, lluitant contra els postulats de Llibertat i República en que vós moríreu fervorosament abraçat.

Companys, el nostre admirat President, podia dir això. No ho digué ell, però el poble que allí restava silenciós sentia en el seu cor la frisança d'una emoció, com oració devota a la memòria del més estimat. Catalunya no pot jamai perdre les seves llibertats. Es massa liberal i massa republicana...

P. DE R. N.

Joventut de Foment N. R.

DIUMENGE, DIA 28

TARDA, A LES 6

GRAN BALL

NIT, A LES 10

INAUGURACIÓ DE TEMPORADA

Agrupació Artística Teatral posarà en escena la xistosa comèdia en tres actes:

EL SANT CRIST GROS

Rialles i bon humor a dojo

Acabarà la vetllada amb un ball reunió

A Consergeria es reben encàrrecs de localitats

REGISTRE CIVIL

del dia 23 de gener de 1934

NAIXEMENTS

Antònia Verge Torrabadell.

DEFUNCIONS

Cap.

MATRIMONIS

Cap.

HORARI DE TRENS

DE REUS A BARCELONA (Per Vilanova)

	Lleug.	Luxe	Lleug.	Expr.	Lleug.	Corr.	Mixte	Ràpid
Sortida de Reus	6'43	7'30	8'42	12'21	13'15	15'39	17'11	21'14
Arrib. Barna. baixador	8'43	9'11	11'05	14'31	15'25	18'14	20'20	23'05
Arrib. Barna. estació	9'04	9'22	11'16	14'42	15'36	18'25	20'31	23'16

DE BARCELONA A REUS (Per Vilanova)

	Mixte	Ràpid	Corr.	Lleug.	Expr.	Lleug.	Luxe
Sortida Barcelona, estació	5'48	8'28	9'—	14'—	14'48	18'48	19'58
Sortida Barcelona, baixador	6'—	8'40	9'12	14'13	15'—	19'—	20'10
Arribada a Reus	9'13	10'24	12'19	16'22	16'39	21'07	21'51

DE REUS I FALSET A MORA

	Merc.	Ràpid	Corr.	Expr.	Merc.	Lleug.	Luxe
Sortida de Reus	6'50	10'28	12'49	16'42	17'55	21'10	21'54
Sortida de Falset	8'45	11'07	13'46	17'20	19'11	21'58	—
Arribada a Mora	9'30	11'30	14'15	17'43	19'52	22'25	22'54

DE MORA I FALSET A REUS

	Lleug.	Luxe	Merc.	Expr.	Corr.	Merc.	Ràpid
Sortida de Mora	5'17	6'18	7'42	11'42	13'48	15'52	20'—
Sortida de Falset	5'59	—	8'51	12'17	14'38	17'42	20'39
Arribada a Reus	6'40	7'27	9'57	12'48	15'25	18'59	21'10

DE REUS A TARRAGONA

	Tram.	Lleug.	Tram.	Corr.	Tram.	Mixte
Sortida	7'50	10'05	15'45	18'—	21'35	22'45
Arribada	8'15	10'30	16'10	18'25	22'—	23'10

DE TARRAGONA A REUS

	Corr.	Tram.	Tram.	Lleug.	Mixte	Tram.
Sortida	7'45	9'40	12'—	16'15	20'25	21'05
Arribada	8'10	10'04	12'25	16'40	20'48	21'30

DE REUS A SALOU

Sortides:	8'—	11'15	15'—	17'50
	extra, festius: 10'—			

DE SALOU A REUS

Sortides:	8'55	12'30	16'—	18'—
	extra, festius: 10'35 19'— en substitució del de les 18'—			

DE REUS A LLEIDA

	Corr.	Lleug.	Mixte
Sortida	8'25	16'50	21'13
Arribada	11'20	19'55	0'15

DE LLEIDA A REUS

	Lleug.	Corr.	Mixte
Sortida	7'15	15'—	19'20
Arribada	9'53	17'50	22'20

DE SALOU A TORTOSA

	Corr.	Mixt.	Expr.	Tram.
Sortides	1'10	8'47	12'01	21'20

DE TORTOSA A SALOU

	Corr.	Tram.	Expr.	Expr.	Mixte
Arr. 5'05	8'46	12'25	15'51	20'05	

RECADERS

ASCO: Jaume Ribes, Plaça Prim, Llimpiabotes. — BARCELONA: Rosend Mas, Julià Nogués, 14; Lluís Mateu, Llovera, 14; Antoni Serrat, Llovera, 36; Josep Solé, Raval alt de Jesús, 41 bis; Agència Baró, Sant Joan, 2. — CASP I FAIO: Joan Martorell, Cervantes, 71 (Campanaret). — FALSET: Frederic Llorenç, Plaça de Prim, Llimpiabotes. — FLIX: Joaquim Franc, Santa Teresa, 31. — LLEIDA: Josep M. Lari, Casals, 8; J. Martorell, Llovera, 36; Manuel Rascall, Plaça Prim, Llimpiabotes. — MARSÀ: Francesc Sancho, Llovera, 36. — MONTBLANC: F. Baldrich, Raval alt Jesús, 41 bis; Ramon Sabaté, Llovera, 36. — MORA: Joan Costa, Plaça Prim, Llimpiabotes; J. Vaqué, Julià Nogués, 14. — TARRAGONA: Francesc Canyagueral, Llovera, 36; Pau Llauredó, Llovera, 14; Pere Llauredó, Raval alt Jesús, 41 bis. — ULLDEMOLINS: Pere Puigall, Plaça de Prim, Llimpiabotes. — VALLS: Joan Prats, Donotea, 13. — Josep Badia, Plaça de Prim, Llimpiabotes.

MERCERIA
SALAS
Carrer Majer

ESQUERRANS DE REUS I
COMARQUES: JA SOU SUBSCRITORS DE "FOMENT".

Impremta FOMENT

Impresions econòmiques

Composició mecànica

Agent exclusiu dels sobres
amb obertura especial

Galió, 26 i Puvill Oriol, 33 - Tel. núm. 2 - REUS

ENOFOSFORINA SERRA

Insubstituïble en les **convalescències**

Neurastènia, Esgotament i Debilitat general

Una frase

que és un

axioma

Vesteixi's a

Magatzems EL SOL

i coneixerà la

millor Sastreria

MAGATZEMS EL SOL

SASTRERIA :: CONFECCIONS :: GORRISTERIA :: CAMISERIA :: MOBLES
Raval Santa Anna, 23 al 27 · Tel. 547 R - REUS

Quan demaneu

Conyac

afegiu

Caballero

Banc de Reus de Descomptes i Préstecs

FUNDAT EN 1862

Comptes corrents en pessetes i en moneda estrangera
amb abonament d'interessos

Caixa d'Estalvis a la vista i a l'interès del 3 ½ per 100 l'any

Girs sobre la península i sobre qualsevol altre país

Compra-venda de valors

Cambra cuirassada amb departaments
de caixes per a lloguer

Paguem els cupons de venciment corrent

ANTIGA CASA PADRENY-Confiteria

CARRER SOL I ORTEGA 15 - TELEFON NUM. 102 - REUS

PANELLETS i MASSAPANS DE GEMA

Premiats amb Diploma d'Honor, Medalla d'Or i Creu en l'Exposició de Liège (Bèlgica) 1926

Diploma de Gran Premi, Medalla d'Or i Creu en l'Exposició de Roma 1926-27

Moixiganques monàrquiques

Llegim a "El Socialista":

"FELICITACIONES AL BORBÓN. — Por correo ha empezado a circular estos días una correspondencia muy curiosa, muy divertida también, aunque la cosa no tenga, realmente, mucha gracia. Se trata de unas tarjetas de felicitación al ex rey, cuyo onomástico se celebra el día 23. Las tarjetas son conmovedoras. Llevan un lacito con la bandera bicolor de la monarquía y un soneto impreso en el que se le desean al turista de Fontainebleau las mayores venturas y se expresan las mayores esperanzas, para lo cual, después de todo, no les falta algún motivo a las felicitaciones si se atiende a lo que ocurre en la política actual.

Los envíos de estas tarjetas, realizados por la Casa Palomeque, Arenal, 17, según nos dicen, van a parar a significadas personas monárquicas, las cuales se encargan después de hacerlas llegar hasta el Borbón. Lástima que no puedan enviarle la suya los 14.000 muertos de Annual!"

Ni tolerància ni compassió!

Veritat, senyor Martínez Barrio?

Vida Corporativa

ASSOCIACIÓ DE LA PREMSA

Convocatòria

D'acord amb el que prescriu l'article 21 dels nostres Estatuts, es convoca a tots els senyors socis a la reunió general ordinària que tindrà lloc el proper dimecres dia 24 del corrent, a les 10 de la nit, en una dependència del Centre de Lectura, per tal de procedir a la renovació dels càrrecs vacants de la Junta Directiva, lectura de la Memòria anual, aprovació de comptes i assumptes generals.

Reus, 19 de gener de 1934.—Per A. de la J. D.—Lluís Busquets, secretari

CENTRE DE LECTURA

Avís

Troband-se vacant en aquesta entitat la plaça de senyoreta Auxiliar de Biblioteca, amb el sou anual de 2.400 pessetes, es convoca concurs que regirà per les condicions següents:

a) Tenir edat inferior de 35 anys, disfrutar de bona salut i acreditar excel·lent conducta.

b) S'exigiran coneixements generals respecte de les matèries pròpies al càrrec.

c) Acompanyar a la sol·licitud, que es dirigirà al President de l'entitat, tots aquells documents i mèrits que acreditin a la sol·licitant. D'aquests documents, que es podran dipositar a la Majordomia del Centre, se'ls facilitarà el corresponent rebut.

El plaç d'admissió comença en el dia de la data i acabarà el dia 3 del mes pròxim.

Reus, 17 de gener de 1934.—El Secretari, Joaquim Blasco.

"EL OLIMPO"

Convocatòria de Junta general extraordinària de senyors Socis

Els senyors socis són convocats, d'acord amb els articles 29, 30 i 40 del Reglament, a la Junta General extraordinària que tindrà lloc al Saló, a dos quarts d'onze de la nit del dimecres, 24 corrent, per tal de deliberar i prendre acord sobre el següent ordre del dia:

Autorització a la Junta per a disposar dels valors que constitueixen el fons de reserva de la Societat, segons l'article 40 del Reglament.

Realització de part de dit fons per atendre les necessitats econòmiques, i reconstitució del fons restant.

Determinació de la forma més convenient o pràctica de resoldre l'arrendament del cafè.

Els senyors socis són assabentats que no es podrà discutir sobre altres temes que no siguin els anunciats en l'ordre del dia.

Reus, 16 de gener de 1934.—Per A. de la J. D.—El Secretari, Pere Cailà.—Ben Vist.—El President, E. Sardà.

Reunió clandestina, sorpresa

Barcelona, 23.—Aquesta tarda la policia s'ha personat al Bar Furnell, del carrer de Sant Pau, on tenia notícies que s'estava celebrant una reunió clandestina.

Els agents de l'autoritat han penetrat al local i han practicat la detenció d'uns 25 individus, la majoria d'ells pertanyents a organitzacions sindicalistes, essent traslladats a la Comissaria d'Ordre públic, on s'està procedint a última hora de la tarda a prendre'ls la filiació.

Entre els detinguts està Vicenç

Informació telegràfica i telefònica

EL QUE HA DIT EL Sr. MOLES

Madrid, 23.—Aquesta tarda parlant amb l'ex-Alf Comissari d'Espanya al Marroc, senyor Moles, ens ha dit que marxava avui en l'express a Barcelona.

En inquirir la situació de la nostra zona del protectorat, respongué:

—No vull emitir opinions que poden perjudicar al meu successor, que és un gran amic meu.

Com que el periodista insistís en sentit d'expressar-li la seva estranyesa de què no pogués esperar a què es confeccionessin els nous pressuposts, respongué:

—Es que tres mesos d'ajornament signifiquen en realitat un any, i així estem des de l'any 12.

MANIFESTACIONS DEL SENYOR SANTALO

Madrid, 23.—Parlant amb el cap de la minoria d'Esquerra, senyor Santaló, ens digué, referint-se al cas de Calvo Sotelo, que són oposats, àdhuc als termes de la proposició per a que s'admeti al dit senyor a la Cambra. Dubtem—afegí—ara mateix que el Govern prestí el seu suport a l'admissió d'un senyor que es troba subjecte a condemna judicial com Calvo Sotelo. No he viscut aquestes Corts, i per tant, tinc d'orientar-me, per a la qual cosa crec que demà ens reunirem per a canviar impressions els elements de l'Esquerra, sempre amb l'aventatge de contestar al dictat d'una opinió que per cinquena vegada ha ratificat el seu esperit netament republicà per damunt de tot.

En dir-li que possiblement, abans de sotmetre's a votació el cas de Calvo Sotelo podria sorgir el projecte d'amnistia, contestà:

—Manca conèixer el text d'aquest projecte, que no creiem hagi d'estar inspirat en el criteri d'un grup, sinó del Govern, del qual esperem compleixi la promesa, de que sisquera en la part que significa acatament a l'opinió aliena, a canvi d'obtenir la seva benevolença, no admetrà tal tutoria.

Després es referí a l'estat de l'ordre públic a Catalunya, dient que si es proveeix el 60 per 100 de

Pérez Conmina, que havia pertanyut al Comitè Nacional de la Confederació i que té escrits diversos llibres sobre Rússia, on ha estat durant bastant de temps.

les places d'agents de seguretat que es troben vacants, acudint a concurs lliurement els agents de la Península, i en cas contrari es cobreixin amb alumnes de l'Escola de Criminologia de la Generalitat, espera que aquest assumpte es resolgui sempre que es completi aquesta acció paral·lelament en l'esfera judicial, puix estic convençut—digué—de què en matèria d'ordre públic el poder executiu, sense el judicial, no és possible que es mantingui.

HA QUEDAT RESOLTA LA CRISI

Madrid, 23.—Degut a la malaltia del Sr. Alba i a l'ajornament de la discussió de l'acta de Calvo Sotelo, es reduí quelcom als passadissos de la Cambra la passió davant la jornada política d'avui.

No obstant, el plantejament oficial de la crisi parcial mantingué els nervis en tensió.

En arribar el cap del Govern a la Cambra, confirmà la crisi, dient que possiblement avui acudiria a la residència del President de la República per a sotmetre-li a la firma algun decret, i abans realitzaria alguna visita.

Afegí que havia pogut plantejar i resoldre la crisi al Consell d'avui a Palau, però que no ho estimà oportú perquè creu deuen mantenir-se les distàncies, no resolguent-se la crisi en el propi Palau Nacional, sinó portant la proposta i resolució per a que l'aprovi el Cap de l'Estat.

El cap del Govern, després de conferenciar al despatx de ministres de la Cambra, breument, amb el senyor Sánchez Albornoz i amb el senyor Martínez Barrio i altres ministres, marxà, a dos quarts de sis de la tarda a la residència del President de la República.

A les sis menys deu sortí el senyor Lerroux, dient que el senyor Martínez Barrio passa a Governació; Diego Hidalgo és nomenat ministre de la Guerra; Rico Avello va a l'Alta Comissaria i el senyor Abad Conde a la Presidència del Consell d'Estat.

—No hi ha res més, senyors. Marxe cap al Congrés.